

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa Regioonide Komitee panus uuendatud territoriaalsesse tegevuskavva eritählepanuga kogukonna juhitud kohalikule arengule“

(2020/C 39/05)

Raportöör: Radim SRŠEŇ (CS/EPP), Olomouci maakonna volikogu liige

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. nõuab territoriaalsete vahendite (kogukonna juhitud kohaliku arengu, integreeritud territoriaalsete investeeringute jne) palju suuremat kasutuselevõttu liikmesriikides ja kohustuslikku eraldamist kõikidest fondidest, et täita uuendatud territoriaalse tegevuskava ja ühtekuuluvuse eesmärgid;
2. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika ja territoriaalne ühtekuuluvus on omavahel seotud ning et ilma territoriaalset ühtekuuluvust nõuetekohaselt arvesse võtmata puudub tõeline ühtekuuluvuspoliitika;
3. tuletab meelde, et Euroopa Regioonide Komitee oli esimene ELi institutsioon, kes tegi konkreetse ettepaneku, kuidas saavutada kogukonna juhitud kohaliku arengu eesmärgid⁽¹⁾. Komitee oli siis ja on praegugi seisukohal, et integreeritud, mitmest fondist rahastatavat kohalikku arengut saab paremini määratleda tervikliku kontseptsioonina, mis keskendub probleemidele ja võimalustele iga liiki piirkondades, olgu need linnad, maapiirkonnad, linna- ja maapiirkonnad või funktsionaalsed piirkonnad;
4. palub, et 2020. aasta järgne territoriaalne tegevuskava tugevdaks territoriaalset mõõdet mitmesugustes poliitikavaldkondades ja julgustaks aktiivselt rohkem alt üles suunatud territoriaalseid visioone/strateegiaid, mis peaksid olema kooskõlas laiemas raamistikuga;
5. rõhutab, et sellised territoriaalsed instrumendid nagu kogukonna juhitud kohalik areng või integreeritud territoriaalsed investeeringud on hästi tõestatud meetmed, millega saada „Euroopa kodanikele lähemale“. LEADERi/kogukonna juhitud kohaliku arengu saavutustest ilmneb, et kohalikud tegevusrühmad suudavad kaitsta Euroopa väärtusi, kui rühmi tunnustatakse kohalike muutuste ja arengu tekitajatena kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil. Kõiki kohalikke sidusrühmi ja kodanikke aktiivselt kaasates võimaldab see kohalikke vahendeid kasutades Euroopa vajadustele reageerida ning aitab seega parandada ELi legitimiisust. Lisaks on LEADER/kogukonna juhitud kohalik areng ka võimas vahend kestliku arengu eesmärkide rakendamiseks kohalikul tasandil. Seepärast nõuab komitee 2020. aasta järgsel perioodil suuremaid ambitsioone ja territoriaalsete vahendite väljatöötamist kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ning Euroopa tasandil;
6. rõhutab, et integreeritud territoriaalsed vahendid peaksid sekkumistes arvestama piirkondade eripära ja vajadusi, nagu need on määratletud nende alt-üles integreeritud strateegiates, mitte ainult dubleerima neid vahendeid rahastavaid rakenduskavasid ja nende temaatilist ning territoriaalset kontsentratsiooni;
7. nõuab, et 2020. aasta järgne territoriaalne tegevuskava tugevdaks nii linna- ja maapiirkondade kui ka eri liiki piirkondade vahelisi ühendusi üldiselt, sest piirkondlik ja kohalik areng on pelgalt üks aspekt ning seda tuleb käsitleda terviklikul ja integreeritud viisil;
8. rõhutab, et territoriaalne tegevuskava 2020 on tõepoolest saavutanud tulemusi, peamiselt tänu ühtekuuluvuspoliitika vahendite ja rahastamise kaudu kättesaadavale ühtekuuluvuspoliitikale, sest sellega on kõikidel valitsemistasanditel kasutusele võetud kohapõhine lähenemisviis ning kohalike kogukondade osalemine jätkusuutlike kohalike strateegiade loomisel ja rakendamisel. Siiski on veel arenguruumi: eelkõige tuleb parandada selle nähtavust kohalikul tasandil (käsitledes seda kogukonna juhitud kohaliku arengu, integreeritud territoriaalsete investeeringute, Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse, Euroopa territoriaalse koostöö jne kaudu), tugevdada territoriaalse lähenemisviisi mõju ELi üldisele poliitika kujundamisele ja territoriaalset tegevuskava riikide poliitikas paremini rakendada;
9. on seisukohal, et uuendatud territoriaalne tegevuskava tähendab võimalust esitada uus ja positiivne narratiiv ELi tuleviku ja kõigi piirkondade tasakaalustatud arengu kohta. Kodanikele ja üldsusele tuleks anda terviklik ja arusaadav dokument, milles nähakse ette nende tuleviku visioonid ning mis kajastab nende tegelikke vajadusi ja lahendatavaid küsimusi. Neile tuleks anda kindlus, et keegi ei jää maha ja et igauks saab võrdse võimaluse väärikaks eluks, olenemata sellest, kus ta elab;

⁽¹⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Kogukonna juhitud kohalik areng“, Brüssel, 29. november 2012, raportöör Graham Garvie, CDR CDR1684-2012, COTER-V-031 (ELT C 17, 19.1.2013, lk 18).

10. nõuab tihedamat seost ühtekuuluvuspoliitika ja territoriaalse tegevuskava vahel programmide kavandamise, rakendamise ja järelevalve kõigis etappides ning juhib tähelepanu vajadusele ületada ELi vahendite praegune geograafiline ja valdkondlik lahutatus. Liikmesriigid peaksid siiski tagama, et Euroopa poolaasta protsessis võetakse arvesse territoriaalset mõõdet ja kohalikku eripära, konsulteerides riiklike prioriteetide määratlemisel asjakohaste kohalike osalejatega;
11. rõhutab kogukonna juhitud kohaliku arengu suutlikkust mobiliseerida ja kaasata kohalikke kogukondi, sealhulgas kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalseid ja kodanikuühiskonna partnereid ning erasektorit. Osalusmeetodit kasutades hoiab see kohaliku arengu strateegiaid kooskõlas – ja kohandab neid – muutustega kohalikes tingimustes (sotsiaalne ühtekuuluvus, ränne, piirkondlikud klastrid, roheline majandus, kliimamuutused, arukad lahendused, tehnoloogia jne);
12. rõhutab kogukonna juhitud kohaliku arengu rolli ühtekuuluvuspoliitika usaldusväärse suurendamisel, näidates, et ELi erinevad fondid tõepoolest suudavad integreeritult ja tõhusalt ühiselt toimida;
13. märgib, et komitee toetab jätkuvalt ideed, et 2020. aasta järgne territoriaalne tegevuskava ei tohiks olla täiesti uus dokument, kuna praegune territoriaalne tegevuskava 2020 jääb peamistes aspektides endiselt oluliseks;
14. on seisukohal, et 2020. aasta järgne territoriaalne tegevuskava on oluline kohtade ja nendes elavate inimeste ebavõrdsuse kõrvaldamiseks, kasutades selleks kohandatud meetmeid, nt integreeritud territoriaalse arengu kaudu;
15. rõhutab kõikide Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil territoriaalset tegevuskava rakendavate ja rahastavate ametiasutuste ning sidusrühmade vahelise parema koordineerimise ja nende võrgustumise tähtsust. Parema koordineerimise ja tugeva partnerluspõhimõtte rakendamine on territoriaalse tegevuskava tugeva mõju jaoks hädavajalik. Territoriaalse tegevuskava koordineerimine Tšehhi Vabariigis, Rootsis, Austrias ja teistes liikmesriikides on näide selle valdkonna headest tavadest;
16. rõhutab vajadust võtta integreeritud territoriaalse arengu strateegiaid rohkem arvesse, et investeeringuid piirkonnas täpsemalt suunata, järgides selle prioriteete. Liikmesriikide paljusid rakenduskavasid rakendavate integreeritud territoriaalse arengu strateegiate kavandamisel tuleks keskenduda kodanike vajadustele ja neid mitte ainult kodanikele edastada, vaid eelkõige „koos kodanikega“ käsitleda;
17. rõhutab vajadust, et integreeritud territoriaalsed vahendid oleksid paindlikult ja lihtsalt rakendatavad – neid vahendeid saab kohandada asjaomasele territooriumile ja nende puhul järgitakse alt üles suunatud lähenemisviisi soosivat meetodikat, keskendudes eelkõige partnerlusele, stiimulite andmisele ja kohalike territoriaalse arengu strateegiate rollile. Võimalikud lahendused on lihtsustatud kuluvõimalused, territoriaalsete vahendite lihtne rakendusmudel (üks riiklik rakenduskava ja üks korraldusasuutus), ainukontrolli põhimõte, ELi tasandil määratletud lihtsate eeskirjade ühine kogum, et vältida ülemääraseid nõudeid (nt kogukonna juhitud kohaliku arengu töövahend, selged juhised eesmärgiga määrata kindlaks strateegiate struktuur, heakskiitmisprotsess, juhtfondi kasutamine, hindamine) jne;
18. võtab teadmiseks IT-lahenduste potentsiaali, et lihtsustada ja automatiseerida andmete kogumist riiklikul ja kohalikul tasandil. IT-süsteeme tuleb arendada kõiki sidusrühmi kindlalt kaasates ning suunata need Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide lihtsustamise üldise strateegia toetamisele kõikidel tasanditel;
19. nõuab territoriaalse tegevuskava rakendusstruktuuride sujuvat üleminekut ELi programmiperioodide vahel, et kõrvaldada teadmiste, inimressursside ja partnerluse kaotamise oht;
20. rõhutab integreeritud territoriaalsete vahendite rolli kohase vahendina kestliku arengu eesmärkide lokaliseerimiseks, täitmiseks, jätkutegevuseks ja läbivaatamiseks;
21. mõistab kogukonna juhitud kohaliku arengu suurepärase potentsiaali tulemusliku vahendina ELiga ühinemise poliitika, ELi naabruskonna- ja arengupoliitika raames. Hea tava eeskujuks võib pidada põllumajanduse ja maaelu arengu Euroopa naabruskonna programmi Gruusias;

Uus territoriaalne tegevuskava

22. märgib, et territoriaalses tegevuskavas 2020 toodud praegused territoriaalse arengu probleemid jäävad üldiselt samaks, ja lisab kaks märkust: 1) muutused on pigem seotud territoriaalse arengu probleemide teravnemisega seoses uute tekkivate probleemidega, mis nõuavad ELi liikmesriikide vahel suuremat solidaarsust; 2) praeguste rändevoogude põhjustatud kriis jääb tõenäoliselt väikeseks võrreldes kliimamuutuste võimaliku mõjuga;

23. teeb ettepaneku kehtestada mehhanism 2020. aasta järgse territoriaalse tegevuskava kiireks ajakohastamiseks, et kiiresti reageerida uutele ja tekkivatele probleemidele, mis võivad kujundada 2020. aasta järgset territoriaalset tegevuskava, ilma et oleks vaja kogu dokumenti täielikult läbi vaadata;
24. teeb tulevastele eesistujariikidele või 2020. aasta järgse territoriaalse tegevuskava koostajale ettepaneku kaasata rohkem sidusrühmi, eelkõige kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ja kodanikuühiskonda, et viia läbi 2020. aasta järgse uuendatud territoriaalse tegevuskava prioriteete ja sisu käsitlevaid uuringuid;
25. kordab komitee üleskutset koostada strateegia „Euroopa 2020“ jätkuprogramm;
26. viitab esmase õigusakti sättele – ELi toimimise lepingu artikli 174 kolmandale lõigule –, mille kohaselt tuleb erilist tähelepanu pöörata maapiirkondadele, tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondadele ja piirkondadele, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused. Selle prioriteetse eesmärgiga tuleks senisest rohkem arvestada nii 2020. aasta järgses territoriaalses tegevuskavas kui ka Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondides, et saavutada kõigis piirkondades samaväärsed elutingimused;
27. märgib, et territoriaalse tegevuskavaga 2020 tuleks ka edaspidi toetada piirkondade pealinnade rolli võrdsete arenguvõimaluste pakkumisel nende vastavates funktsionaalsetes piirkondades, samuti peaks see aitama lahendada suurlinnapiirkondade probleeme kogu ELis;
28. rõhutab, et 2020. aasta järgne territoriaalne tegevuskava peaks toetama väikeste ja keskmise suurusega linnade rolli tasakaalustatud ja poliitsentrialse arengu saavutamisel kogu ELis;
29. kutsub seoses sellega taas üles looma maapiirkondade tegevuskava, milles neid piirkondi käsitletakse elu- ja majanduspiirkondade ning mitte ainult põllumajanduspiirkondadena;
30. rõhutab, et territoriaalne tegevuskava ei peaks toetama mitte ainult kestliku arengu eesmärki, mis käsitleb linnu (eesmärk nr 11), vaid ka territoriaalse arengu laiemat perspektiivi, sealhulgas maaelu arengut;
31. soovib üldsusele 2020. aasta järgse territoriaalse tegevuskava peamiste sõnumite tutvustamiseks koostada kasutajasõbralikus keeles ja täpselt määratletud vormis 10–12 põhisõnumit ning kõigil liikmesriikidel ja ELi institutsioonidel neid edastada;
32. palub Euroopa Komisjonil pakkuda lihtsaid mudeleid ja suuniseid ning kujundada parimaid tavasid, kuidas liikmesriikides integreeritud territoriaalseid vahendeid mitmest fondist rahastamise lähenemisviisi kaudu rakendada;
33. on seisukohal, et territoriaalse tegevuskava abil saab tõhusalt vähendada linnastumise suundumusi ja seega ka linnastumisega seotud probleeme kõigi liikmesriikide suurlinnades;
34. tõstab esile Euroopa territoriaalse koostöö edulugusid, kus piirialadel või riikidevahelisel tasandil tehtav territoriaalne koostöö on suurepärase näide Euroopa integratsiooni lisaväärtusest;
35. rõhutab vajadust määratleda selgelt loodava Euroopa Liidu territoriaalse tegevuskava sekretariaadi/tugikantselei roll. 2020. aasta järgse territoriaalse tegevuskava lisas tuleks määratleda eesmärgid ja mõõdetavad näitajad, millega jälgida eesmärkide saavutamist, ülesandeid ja sellise üksuse/asutuse jaoks vajalikku eelarvet;
36. mainib Bukaresti deklaratsiooni, mille linnapoliitika eest vastutavad ministrid võtsid vastu 14. juunil 2019 ja milles tunnustati vajadust arendada funktsionaalset suhet uue Leipzigi harta, ELi linnade tegevuskava ja territoriaalse tegevuskava 2020+ vahel;
37. leiab, et Euroopa Liidu territoriaalse tegevuskava valitsustevaheline ja muu kui seadusandlik olemus sobib ideaalselt koostööks praeguste ja tulevaste ELi mittekuuluvate riikidega, sest see aitaks välja töötada üleeuroopalise lähenemisviisi territoriaalsele arengule, mida võiksid toetada mitmed programmid, nagu LEADER, Interreg või ESPON, mille puhul praegu kehtivad ettepanekud aastateks 2021–2027 võimaldavad konkreetselt kolmandate riikide vabatahtlikku osalemist ja kaasrahastamist. Need programmid on osutunud ka edukateks stabiliseerivateks ja lepitavateks vahenditeks (nt LEADERi oluline roll suure reede kokkuleppes või kodanikuühiskonna kaasamine ja kohaliku demokraatia ülesehitamine Türgis);

Kogukonna juhitud kohalik areng

38. toetab võimalust muuta mitut fondi hõlmava kogukonna juhitud kohaliku arengu kasutuselevõtmine kõigis ELi piirkondades kohustuslikuks, tagades, et kogukonna juhitud kohaliku arengu lähenemisviisi kasutatakse iga liiki territooriumide puhul: maapiirkondades (sealhulgas kaug-, mägi ja saarealadel), linnapiirkondades ja rannikualadel. Kõigil ELi piirkondadel peab olema võimalus kasutada kõiki võimalikke vahendeid, et täita oma kohaliku arengu strateegiates määratletud vajadusi;
39. nõuab, et kõikides Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondides ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondis eraldataks kogukonna juhitud kohalikule arengule kohustuslikult 8 %, et kasutada täielikult ära vahendi potentsiaali ja erinevate fondide sünergiat integreeritud kohaliku arengu jaoks;
40. rõhutab vajadust naasta LEADERi/kogukonna juhitud kohaliku arengu meetodika tugevdamise juurde, eriti alt-üles lähenemisviisi, partnerluse, elavdamise ja integreeritud kohaliku arengu strateegiate rolli põhimõtete juurde;
41. teeb ettepaneku, et kogukonna juhitud kohaliku arengu haldamine liikmesriigis tuleks kohandada konkreetsele territooriumile ning see peaks vastama kohalikule dünaamikale, struktuuridele ja lähenemisviisidele;
42. tunnustab Euroopa Regioonide Komitee^(?) ja Euroopa Parlamendi⁽³⁾ tehtut selle tagamiseks, et mitmest fondist rahastatud kogukonna juhitud kohalik areng hõlmaks Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) jätkuvalt ka perioodil 2021–2027, ning nõuab tungivalt, et need mõlema institutsiooni toetusega sätted jääksid ka lõplikku kokkuleppesse nõukoguga, sest kogukonna juhitud kohaliku arengu eeliseid saab täielikult kasutada vaid siis, kui on võimalik integreerida Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning EAFRD rahastatavad projektid;
43. nõuab kogukonna juhitud kohaliku arengu reguleerimist ELi tasandil põhjaliku mõjuhindangu alusel ja kehtestades ühtsed eeskirjad kõigi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide jaoks, et vähendada liikmesriikide tohutut bürokraatlikku koormust ja ülemääraseid nõudeid ning samal ajal vältida korraldusasutuste või makseasutuste võimu kuritarvitamist;
44. kordab komitee üleskutset jätkata ühissätete määruse täielikku kohaldamist Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi suhtes. Nimetatud fondide täiuslik kokkusobivus on oluline, et rahastada territoriaalseid vahendeid, eelkõige kogukonna juhitud kohalikku arengut/LEADERit ning nende kohaliku arengu strateegiaid;
45. nõuab paremat dialoogi ja kooskõlastamist kõigi kogukonna juhitud kohaliku arengu osalejate (kohalikud tegevusrühmad, korraldusasutused, Euroopa Komisjoni peadirektoraadid, makseasutused, LEADERi võrgustikud, näiteks ELARD, ning riiklikud LEADERi ja maapiirkondade võrgustikud) vahel, et vältida kasvavat bürokraatiat ja ulatuslike viivitusi programmitöö perioodi alustamisel ja rahaliste vahendite andmisel projektitaotlejatele. Seepärast teeb komitee ettepaneku, et komisjon looks ELi tasandil kogukonna juhitud kohaliku arengu tugiüksuse, et toetada kõikide kohalike tegevusrühmade teabevahetust, suutlikkuse suurendamist, võrgustike loomist ja riikidevahelist koostööd kõikides fondides;
46. soovib, et mitut fondi hõlmavat kogukonna juhitud kohalikku arengut toetataks rohkem, näiteks kõrgema kaasrahastamise määra kaudu. Komitee väljendab kahetsust selle pärast, et uuest ühissätete määruse ettepanekust on välja jäetud praeguse ühissätete määruse artikli 120 lõige 5, milles käsitletakse integreeritud territoriaalse arengu vahendite kaudu toetatavate meetmete suuremaid kaasrahastamismäärasid;
47. nõuab lihtsustatud kuluvõimaluste suuremat kasutamist vastavalt uue ühissätete määruse artiklitele 48–51, mis võiks vähendada korraldusasutuste ja lõplike abisaajate koormust. Lisaks tuleks lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise ulatust laiendada Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondile, et ühtlustada menetlusi mitut fondi hõlmavate meetmete puhul;
48. märgib, et kogukonna juhitud kohalik areng peaks olema suurepärase lähtepunkt kohalike projektide elluviimiseks laialdaselt kasutatavale meetodile: kohalikud tegevusrühmad ei tohiks täielikult sõltuda ELi rahastamisest, vaid neid tuleks kasutada ka vahendina riiklike, piirkondlike ja kohalike fondide rakendamiseks, sest kohalik areng ulatub palju kaugemale Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest;
49. kutsub nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles pöörduma tagasi komisjoni ettepaneku juurde, mille kohaselt peavad korraldusasutused 12 kuu möödudes viimase asjaomase programmi heakskiitmisest viima lõpule strateegiate valimise esimese vooru ja tagama, et valitud kohalikud tegevusrühmad saavad täita oma ülesanded;

(?) Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Ühissätete määrus“, raportöörid Michael Schneider ja Catuscia Marini, Brüssel, 5. detsember 2018, CDR 3593/2018 (ELT C 86, 7.3.2019, lk 41).

(3) Euroopa Parlament, „Ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi+, Ühtekuuluvusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning nende suhtes kohaldatavad finantseeskirjad“ (Krehli/Novakovi raport), kolmapäev, 27. märts 2019, Strasbourg. P8_TA-PROV(2019)0310 (Euroopa Liidu Teatajas veel avaldamata).

50. nõuab kohalike tegevusrühmade rolli selgitamist projektide valimisel, et vältida nende ülesannete haldusastustepoolset dubleerimist. Kohaliku tegevusrühma roll projektide valikul peaks olema domineeriv, mitte ainult formaalne, sest see on üks LEADERi/kogukonna juhitud kohaliku arengu peamisi põhimõtteid;
51. nõuab selget ja lihtsat mudelit kogukonna juhitud kohaliku arengu kohalike arengustrateegiade hindamiseks ja järelevalveks. Hindamine peab olema kogukonna õppeprotsessi osa ning seepärast on väga oluline koguda pidevalt teavet ja hinnata kohalike tegevusrühmade strateegiade rakendamist. Tuleks võtta kasutusele täiustatud IT-lahendused andmete kogumiseks ja analüüsimiseks koos osalusprotsesside ja kvalitatiivse analüüsiga;
52. rõhutab, et tulemustega samastumine aitab väga tõenäoliselt muuta pikaajalised arengustrateegiad ja pikaajalise mõju stabiilsemaks, sest need on välja töötanud samad inimesed, kes neid rakendavad ja nende tulemustest kasu saavad;
53. märgib, et Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist ja/või Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist rahastatavate olemasolevate kohalike partnerluste edukas näide peaks olema aluseks täiendavale kogukonna juhitud kohaliku arengu rahastamisele Euroopa Regionaalarengu Fondist ja Euroopa Sotsiaalfondist. Oluline on võrgustumine ja koostöö olemasolevate võrgustike kaudu või uute võrgustike loomine piirkondlikul, riiklikul ja riikidevahelisel/piirkondadevahelisel tasandil, nagu ka juhendamine ja mentorlus;
54. rõhutab vajadust parema teavitamise järele kogukonna juhitud kohalikust arengust ja selle vahendi pakutavatest võimalustest: kuigi maaelu arengus on seda vahendit kasutatud, on selle kasutamiseks iseäranis linnade arengus vaja tugevamat tõuet. Tuleb koostada üksikasjalik hinnang ja analüüs selle kohta, kuidas konkreetne liikmesriik on sellele lähenenud, sealhulgas soovitusel töhusaks rakendamiseks;
55. märgib, et kogukonna juhitud kohalikku arengut/LEADERit kui vahendit kasutab 3000 sarnast asutust (kohalikud tegevusrühmad ja kohalikud kalanduse tegevusrühmad) kogu Euroopa Liidus. Seda asjaolu tuleks arvestada, et veelgi tõhustada territoriaalset koostööd ja soodustada Euroopa mitmekesisust alt üles suunatud riigiülese koostöö kaudu kodanike seas. Selleks et veelgi tugevdada piirkondlikku koostööd kogukonna juhitud kohaliku arengu kaudu, on vaja luua tingimused, mis võimaldavad kohalikel tegevusrühmadel keskenduda oma rollile piirkonna elavdamisel ja parimate ideede tekkimisele ja seejärel rakendamisele kaasa aitamisel. Jooksvate ja elavdamiskulude ning riikidevahelise koostöö jaoks tuleb tagada asjakohane osa eelarvest. Samal ajal soovib komitee tungivalt kehtestada ühised põhimõtted ja reeglid kogukonna juhitud kohalike arengule suunatud rahvusvaheliste koostööprojektide jaoks Euroopa tasandil, et tagada selle tõhus ja tõrgeteta rakendamine;
56. tuletab meelde kogukonna juhitud kohaliku arengu seost teiste integreeritud arendusvahenditega: vabatahtliku vahendina koos integreeritud territoriaalsete investeeringutega aitab see kaasa laiema arengustrateegia rakendamisele, mis võimaldab poliitikat lokaliseerida. Sellega seoses nõuab komitee paremat koostööd kogukonna juhitud kohaliku arengu ja integreeritud territoriaalsete investeeringute vahel: programmi perioodil 2021–2027 võib kogukonna juhitud kohalikku arengut kasutada täiendava vahendina linna- või territoriaalstrateegias, nii et see võiks olla osa integreeritud territoriaalsete investeeringute lähenemisviisist, kus kogukonna juhitud kohaliku arengu pakutav osalusmeetod võib aidata lahendada mõningaid konkreetseid kohalikke probleeme;
57. leiab, et kogukonna juhitud kohalik areng on eluliselt tähtis vahend komitee ettepanekute elluviimiseks, ⁽⁴⁾ seda toetas hiljuti ka Euroopa Parlament, ⁽⁵⁾ kusjuures ERFi kaasrahastatavate rakenduskavade puhul, mis hõlmavad ELi toimimise lepingu artiklis 174 osutatud raskete ja püsivate ebasoodsate looduslike või demograafiliste tingimustega piirkondi, tuleb pöörata erilist tähelepanu nendele piirkondadele iseloomulike raskuste käsitlemisele.
58. peab kohalike tegevusrühmi ideaalseteks partneriteks, et täita innovatsioonivahendajate funktsiooni arukate külade lähenemisviisi raames ja ära kasutada maapiirkondade potentsiaali, nagu nad paljudel juhtudel juba teevad. Kohalikud tegevusrühmad on oma piirkondade sisemise arengu tugev vahend, neil on otsesed sidemed kohalike ettevõtete, omavalitsuste ja kodanikuühiskonnaga ning selle tulemusena luuakse piirkonnas tugev võimekus, kaasates kohalike ja piirkondlike ressursse ning inimeste oskusi;
59. toetab Euroopa Parlamendi ettepanekut, et Euroopa Regionaalarengu Fondist rahastatud kavade abil võidakse demograafilisest langusest mõjutatud piirkondadele eraldada 5 % ERFi vahenditest, mis on suunatud integreeritud territoriaalsele arengule mitte-linnalistes piirkondades, mis kannatavad ebasoodsate looduslike, geograafiliste või demograafiliste tingimuste või ebasoodsa olukorra tõttu või kus on raskusi põhiteenuste kättesaadavusega. Sealhulgas tuleks vähemalt 17,5 % sellest summast eraldada maapiirkondadele ja kogukondadele selliste projektide arendamiseks nagu arukad külad. Komitee arvates on kogukonna juhitud kohalik areng paljudes kohtades ideaalne lähenemisviis sellise ambitsioonika ettepaneku teostamiseks;

⁽⁴⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Euroopa Regionaalarengu Fond ja Ühtekuuluvusfond“, raportöör Michiel Rijsberman, CdR 3594/2018 (ELT C 86, 7.3.2019, lk 115).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi 27. märtsi 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta (COM(2018) 372 – C8-0227/2018 – 2018/0197(COD)) (Euroopa Liidu Teatajas veel avaldamata).

60. näeb kogukonna juhitud kohaliku arengu ühe suurima varana kohalike osalejate kaasamist ja nende suutlikkuse suurendamist. Integreeritud kohalik areng on osutunud väga tõhusaks kohaliku arengu erinevate sidusrühmade ja küsimuste vahel seoste ja koostoime loomisel. Kohalikud tegevusrühmad on olnud väga edukas vahend strateegilise planeerimise, elavdamise, võrgustike loomise ja tegevuse koordineerimise jaoks, nt koostati mõnes liikmesriigis haridus- ja sotsiaalteenuste kohalikud tegevuskavad.

Brüssel, 8. oktoober 2019

Euroopa Regioonide Komitee
president
Karl-Heinz LAMBERTZ
